

În acest context, a fost unificată și standardizată activitatea CSP teritoriale în problema vizată. Astfel, CSP din teritoriile administrative au elaborat ordinul *Cu privire la implementarea Regulamentului privind instruirea igienică a angajaților*, cu elaborarea și aprobarea programelor de instruire pentru diverse contingente pasibile de instruire, procesul-verbal de susținere a examenului de minimum sanitar și modelul-tip al certificatului de instruire igienică.

Este de menționat instruirea prin metode interactive de predare/învățare, de care au avut parte și medicii – lectori din cadrul instituției, responsabili pentru dezvoltarea metodică a cursurilor și desfășurarea lor, ceea ce este considerată o plusvaloare la experiența lor profesională și care, în cele din urmă, a facilitat buna înțelegere a materialului predat de către auditoriul-țintă. De asemenea, CSP au fost dotate cu tehnică de calcul, proiectare, surse informaționale, materiale instructiv-referative etc., pentru dezvoltarea cursurilor și îmbunătățirea expunerii explicite a materialelor.

În acest sens este importantă experiența CSP al raionului Ungheni în activitatea de instruire igienică. A fost efectuat un lucru enorm în vederea cuprinderii contingentelor de angajați pasibili instruirii, prin îmbunătățirea conunicării și conlucrării cu autoritățile publice locale, cu managerii instituțiilor preșcolare și preuniversitare, cu conducătorii și patronii unităților economice, prin trimiterea unor mesaje concrete, cu stabilirea termenelor.

Au fost elaborate programele de instruire și toate materialele didactice aferente pentru 16 ramuri ale economiei naționale prezente în raion, care prevăd teme de instruire pe factorii de risc specifici ramurii, cu expunerea măsurilor profilactice în mod clar, explicit, frecvent cu demonstrarea studiilor de caz. S-a pus accent pe cunoștințele elementare de igienă și prevenție pentru fortificarea sănătății la nivel de individ, comunitate și teritoriu.

Concluzii

1. Considerăm importantă adoptarea documentelor de politici privind orientarea profilactică a sistemului național de sănătate. În același timp, activitățile de prevenție la nivel de asistență medicală primară sunt insuficiente, cu toate că unul dintre obiectivele implementării medicinei de familie a fost tocmai intensificarea activităților profilactice și promovarea sănătății omului sănătos.

2. Este inadmisibilă practica de neefectuare a examenelor medicale profilactice pentru populație, cu realizarea investigațiilor clinice și paraclinice necesare, potrivit vârstei, prevăzute de *Programul Unic al asistenței medicale* acordate conform poliției de asigurare (care de facto este un prototip al dispansezării generale a populației în ex-URSS), și instruirea populației în acest sens.

3. Considerăm de o importanță crucială pentru promovarea și fortificarea sănătății populației RM acordarea cu MS a textelor de publicitate pe probleme de educație pentru sănătate, care ar trebui să conțină elemente de profilaxie primară, dar nu secundară sau chiar terțiară.

4. CNAM-ul trebuie să aloce surse financiare CSP din fondul de profilaxie CSP, care prezintă cea mai mare autoritate în măsurile de profilaxie la nivel populațional, au cunoștințe și experiență incontestabilă în domeniu.

5. Considerăm instruirea igienică o activitate foarte importantă a Serviciului SSSP, care trebuie continuată și optimizată, însă, ca igienisti cu previzuni de perspectivă, considerăm că locul specialiștilor din promovarea sănătății și a igienistilor este în instituțiile preșcolare și preuniversitare, pentru ca împreună cu cadrele didactice să se amplifice eforturile în educarea pentru sănătate a tinerilor generații, pentru consolidarea secvenței "sănătate" în cultura lor generală.

Bibliografie

1. CNSP. *Supravegherea de Stat a Sănătății Publice în Republica Moldova în a. 2014* (raport anual). Chișinău, 2015, p. 22, 24, 156, 173.
2. Жернакова Е.М. *Методический подход к обоснованию профилактики профессиональных заболеваний на основе комплексной оценки условий труда и среды обитания*. Автореф. диссерт. канд. мед. наук, Омск, 2012, 43 с.
3. *Strategia Națională de Sănătate Publică pentru anii 2014-2020*, p. 4.1. subp. 4.1.9 (Consolidarea infrastructurii și capacităților sectorului de Sănătate în domeniul promovării sănătății).

PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII LA LOCUL DE MUNCĂ – O NECESITATE

Brândușa CONSTANTIN, Irina GURZU, Adriana ALBU,
Departamentul de Medicină Preventivă
și Interdisciplinaritate,
Universitatea de Medicină și Farmacie
Gr. T. Popa, Iași, România

Summary

Workplace health promotion – a necessity

Workplace health promotion by its complexity is essential to be done since there are currently large deficiency in these issues. It is necessary to improve the management system regarding prevention measures through interactive communication and information of the employer, employees and other organizations involved in health and safety at workplace.

Keywords: *promotion, health, workplace, occupational medicine*

Резюме**Необходимость укрепления здоровья на рабочем месте**

Несмотря на всю свою сложность, пропаганда здорового образа жизни на рабочем месте абсолютно необходимо, потому что остается много неосвещенных вопросов. Необходимо совершенствовать систему профилактических мер посредством интерактивного общения и информирования работодателя, работников и других заинтересованных организаций, занимающихся вопросами здравоохранения и безопасности на рабочем месте.

Ключевые слова: пропаганда, здоровье, занятость, медицина труда

Introducere

Autorii au abordat în această lucrare problematica și complexitatea activității de promovare a sănătății angajaților, existente până în prezent. Necesitatea studiului derivă din orientarea actuală a specialiștilor preponderent spre tratamentul bolii profesionale și evaluarea incompletă a stării de sănătate, ceea ce este în detrimentul prevenției și promovării sănătății lucrătorilor.

Material și metode

Am ales o manieră didactică de prezentare, folosind ca material de studiu datele bibliografice recente referitoare la tematica abordată. Acestea au fost coroborate cu informațiile rezultate din practica de medicina muncii (locuri de muncă și caracteristicile acestora, riscuri și noxe profesionale, boli profesionale, boli legate de profesie, precum și instructajele periodice privind educația pentru sănătate a lucrătorilor).

Rezultate și discuții

Dorim o reactualizare a acestei activități, subliniind încă o dată necesitatea promovării unei stări bune de sănătate la locul de muncă. Dacă munca se desfășoară în condiții sanogene, se întreține o stare de sănătate perfectă, și invers, dacă activitatea profesională se desfășoară în condiții de muncă nefavorabile, atunci starea de sănătate se deteriorează și apar bolile profesionale, accidentele de muncă sau se agravează bolile legate de profesie. Specialitatea care se ocupă de om și de muncă este *medicina muncii*. Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și Organizația Internațională a Muncii (ILO) definesc medicina muncii ca fiind specialitatea medicală care se ocupă cu promovarea și menținerea celui mai înalt grad de bună stare fizică, mentală și neurosenzorială a lucrătorilor. Așadar, previne orice atentat la starea de sănătate a lucrătorilor, ca urmare este o specialitate preventivă [1].

În Republica Moldova, prevenția a fost foarte deficitară sau inexistentă, rezultatul fiind o mor-

biditate foarte crescută prin boli profesionale și accidente de muncă. Dintre obiectivele medicinei muncii amintim două, foarte importante – prevenția și promovarea sănătății, alături de securitatea la locul de muncă.

Prevenția este activitatea medicală care presupune din partea medicului de medicina muncii să selecteze grupurile-țintă expuse la factorii de risc, să recunoască și să cunoască agenții profesionali, precum și date despre igiena industrială, în scopul evitării impactului riscului asupra stării de sănătate a lucrătorilor [1, 2]. Pentru a fi îndeplinite cele menționate, trebuie să existe o comunicare, o informare atât a lucrătorilor, cât și a angajatorilor, rol care îi revine activității de promovare a stării de sănătate la locul de muncă. Această promovare reprezintă efortul comun al angajatorilor, al angajaților, dar și al societății de a îmbunătăți sănătatea și confortul la locul de muncă. Medicul de medicina muncii, pilonul principal în promovarea sănătății la locul de muncă, va comunica cu toți cei angajați, în etape [2, 3].

În discuțiile cu angajatorul și cu legiuitorul referitor la sănătatea și securitatea în muncă, specialistul de medicina muncii va insista pentru perfecționarea sistemului managerial de prevenție prin argumentarea unor criterii care țin de politica muncii:

a) îmbunătățirea modului de organizare a activității prin programe de lucru flexibile; oferirea de posturi de muncă persoanelor aflate în dispensarizare, persoanelor vârstnice active; utilaje tehnologice performante; gestionarea riscurilor prin dezvoltarea valențelor de prevenire;

b) o bună strategie de comunicare angajator – angajat prin control operațional și comunicare interactivă cu angajatorii; angajatorii, după caz vor adopta măsuri de prevenire ergonomice; extinderea pauzelor la persoanele care prestează activitate ce presupune efort fizic de intensitate crescută; posibilitatea rotației angajaților în anumite locuri de muncă; asigurarea unei alimentații de protecție; amenajarea unei cantine; promovarea dezvoltării personale prin cursuri privind riscurile existente și posibilitățile de prevenire, cursuri de prim ajutor [2, 4].

Specialistul de medicina muncii va promova o stare bună de sănătate pentru angajați prin întâlniri periodice, care vor consta din discuții cu fiecare angajator în parte. Acestea presupun cunoașterea stilului de viață a angajatului, comunicându-i că alegerea acestui stil îi aparține și că o viață sănătoasă este în interesul său.

La întâlnirile periodice va fi promovat criteriul unui program de viață sănătos, care constă în alimentație echilibrată, renunțare la alcool și tutun; angajații trebuie să păstreze un echilibru între viața profesională și cea privată. Pentru promovarea sănătății angajaților se organizează cursuri referitoare la ce pot face aceștia pentru sănătatea lor, cum ar fi,

de exemplu, *Posibilități de autoprevenire a bolii*, cere are loc prin examinarea periodică a stării de sănătate, prin monitorizarea tensiunii arteriale, colesterolului, glicemiei și prin alte investigații specifice patologiei, dacă aceasta există la anumiți angajați; practicarea unor sporturi, cunoscut fiind faptul că exercițiile fizice reduc riscul de afecțiuni cardiace; mersul pe jos pe distanțe scurte; urcarea scârilor fără a folosi ascensorul; luarea în considerare a posibilității de a folosi bicicleta pentru a merge la serviciu.

O altă metodă de promovare a sănătății angajaților constă în aplicarea unor chestionare care să evalueze perceperea de către angajați a existenței sau a lipsei factorilor de risc, perceperea noțiunilor de *boală profesională* și *accident de muncă*. Sunt utile informațiile referitoare la cunoașterea sau lipsa cunoașterii de către angajați a normelor de sănătate și securitate în muncă [4, 5].

Pentru stabilirea corectă a disponibilităților fizice, mentale și neur-senzoriale în concordanță cu cerințele și exigențele locului de muncă, precum și pentru recunoașterea patologiei profesionale, Medicina Muncii construiește colaborări și interferențe pluri- și interdisciplinare. Medicii din alte specialități medicale nu au noțiuni absolute necesare de medicina muncii și se produc erori de diagnostic: o colică saturnină poate ajunge la chirurg cu diagnosticul de ocluzie intestinală; orelistul poate diagnostica o surditate considerată ca boală profesională; la ortoped poate ajunge o miosinovită apărută în context ocupațional. Dermatologul, hematologul, alergologul, specialistul în boli infecțioase întâlnesc și ei cazuri de boli profesionale (dermatită de contact, hemopatie benzenică, rinită alergică profesională, cancer pulmonar profesional postexpunere la uraniu). Acestea sunt numai câteva exemple de angajați cu suferințe de etiologie profesională ce revin la același loc de muncă, iar patologia acestora se agravează [1]. În activitatea sa, specialistul de medicina muncii trebuie să ia în considerare categoria angajaților vârstnici activi, deoarece aceștia prezintă anumite particularități specifice vârstei. Promovarea acestor angajați contribuie la adaptarea muncii la starea de sănătate și adaptarea aptitudinilor acestora la o muncă care să se desfășoare în condiții optime, asigurând o stare de bine.

Este foarte important ca medicul de medicina muncii să evalueze corect starea de sănătate, posibilitățile angajatului vârstnic de a susține un efort profesional. De asemenea, medicul de medicina muncii trebuie să stabilească relația între vârsta cronologică a angajatului și performanța profesională a acestuia și să elaboreze un program de recuperare. Pentru promovarea sănătății și a securității în muncă a angajatului vârstnic, importantă este comunicarea cu acesta. Angajatul va fi informat, după caz, dacă este necesar transferul în ateliere sau locuri de muncă

special create pentru acesta. Se va efectua consilierea lucrătorului vârstnic la care apare sentimentul de inutilitate, de „abandonat al societății”, „defavorizat”. I se vor explica posibilitățile de promovare după modelul de bază european: ameliorarea și adaptarea condițiilor de muncă prin prisma unui management corespunzător al muncii [1, 2, 7].

Conform comunicării Comisiei către Parlamentul European, s-a definit un cadru strategic al Uniunii Europene privind sănătatea și securitatea în muncă. Precizăm că menținerea unei bune stări de sănătate a lucrătorilor are un impact direct și măsurabil asupra productivității muncii. Se impune un program managerial strategic privind sănătatea și securitatea la locul de lucru până în 2020 la nivel de fiecare întreprindere [4, 7, 8]. Succesul oricărei politici în materie de promovare a sănătății depinde în mare măsură de eficacitatea canalelor de comunicare a informației între factorii de decizie și lucrători. Educația pentru sănătate este una din metodele de lucru de maximă eficiență, atât pentru angajați, cât și pentru angajatori. Principiile educației pentru sănătatea în muncă respectă principiile pentru promovarea sănătății. Rezultatul va fi diminuarea impactului noxelor profesionale asupra stării de sănătate a angajaților, regim de muncă corespunzător, condiții adecvate în timpul pauzelor, asigurarea cu echipament de protecție a muncii și efectuarea corectă a instructajului de protecție a muncii [9].

Concluzii

Actualmente, este necesară o reșezare și o recunoaștere a necesității promovării sănătății în muncă. Angajatorii trebuie conștientizați că sănătatea angajatului reprezintă creșterea productivității. De asemenea, este nevoie de susținerea activității de promovare a sănătății la locul de muncă pe întreg parcursul vieții profesionale a lucrătorilor.

Bibliografie

1. Constantin B. *Medicina muncii în practica specialităților medicale*. În: Ghid pentru practica medicului de familie, vol. III, sub red. Florina Filip Ciubotaru, Iași: Ed. Junimea, 2013, p. 299-360.
2. *Promovarea Sănătății la Locul de Muncă*. Modul IV. WHP-Training, București: Editura Fundația Romtens, 1996.
3. Hotărârea Guvernului nr. 1425/2006 pentru aprobarea *Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006*.
4. Kreis J., Bödeker W. *Indicators for work-related health monitoring in Europe*. Betriebliches Gesundheitsmanagement und Prävention arbeitsbedingter Gesundheitsgefahren, Band 33, Bremerhafen, 2004.
5. *Legea privind statutul profesional specific al medicului de medicină a muncii*, nr. 418/2004.
6. Mareș Ș., Vlad C. *Integrarea prevenirii riscurilor în sistemul de management al întreprinderii*. În: Revista Obiectiv, 2009, p. 16-18.
7. *Legea securității și sănătății în muncă*, nr. 319/2006.

8. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor referitoare la un cadru strategic al UE privind sănătatea și siguranța la locul de muncă 2014-2020. Bruxelles, 6.6.2014, COM (2014) 332.
9. Proiectul Promovarea Sănătății la Locul de Muncă în Regiunea Centru, contract nr. POSDRU/39/3.2/G/22802 (<http://cpslm.ro/description.html>)

REVISTA CRONICA SĂNĂTĂȚII PUBLICE –
INSTRUMENT IMINENT ÎN PROMOVAREA
CUNOȘTINȚELOR DESPRE SĂNĂTATE
ȘI PREVENIRE A MALADIILOR

Ion NISTOR, Iurie PÎNZARU, redactor-șef,
Centrul Național de Sănătate Publică

Summary

Magazine «Cronica Sănătății Publice» – an indispensable tool for effective promoting of knowledge about health and disease prevention

The article highlights the significance of promotion and protection of human health throughout life, which is one of the main objectives of the international community included in the WHO strategy of “Health for All in the XXI century”. Republic of Moldova has pledged itself to create conditions and maximize the health potential of every citizen in order to achieve adequate standards of a quality life, as well as the justification of the medical service orientation treatment policies to promote health and disease prevention. The Concept on reforming of State Sanitary and Epidemiological Service in the State Public Health Surveillance Service, were formulated mechanisms and solutions for solving problems from public health field and identified priority research, monitoring and assessment of health determinants, including education and promotion of healthy lifestyles.

Newsletter «Cronica Mediciniei Preventive», was founded on the initiative of Iurie Pinzaru, director of Municipality Preventive Medicine Center from Chisinau (in present – Public Health Center), supported by experts of the State Scientific-Practical Center of Preventive Medicine (in present – National Center of Public Health, NCPH) and the State University of Medicine and Pharmacy “Nicolae Testemitanu”, which was provided as a form of health promotion. Based on the order of the Ministry of Health from 2011, Newsletter «Cronica Mediciniei Preventive», began to be published in the journal of State Public Health Surveillance Service “Cronica Sănătății Publice”. The electronic version can be accessed online on the web site of NCPH (<http://cnspl.md/cronica-sanatatii-publice/>). In 37 published issues of the magazine were published various articles on prevention of infectious and communicable diseases, about the risk of smoking and alcohol consumption, healthy diet, sedentary lifestyle, obesity and others public health topics.

Currently, the magazine requires support from the heads of public health facilities.

Keywords: magazine, tool for promoting, health, disease prevention

Резюме

Журнал «Cronica Sănătății Publice» – важный инструмент продвижения знаний о здоровье и предотвращении болезней

В статье подчеркиваются, как важные, продвижение и охрана здоровья населения на протяжении всей жизни, являющиеся одной из главных задач мирового сообщества, включенных в стратегию ВОЗ «Здоровье для всех в XXI веке». Республика Молдова обязалась создать условия и максимально реализовать потенциал здоровья каждого гражданина в целях достижения адекватных стандартов качества жизни, а также обосновать ориентации медицинской службы от политики лечения к продвижению здоровья и предупреждению болезней. В Концепции по реформированию госсанэпидслужбы в службу государственного надзора за общественным здоровьем, были сформулированы механизмы и пути решения задач в области общественного здоровья и идентифицированы приоритетными изучение, мониторинг и оценка детерминантов здоровья, включая воспитание и продвижение здорового образа жизни.

Информационный бюллетень «Cronica Mediciniei Preventive», основанный по инициативе Юрия Пынзару, директора Центра Превентивной Медицины (сегодня – Центр Общественного Здоровья) мун. Кишинэу, которого поддержали специалисты учреждения, руководство местной публичной администрации мун. Кишинэу, Государственного Научно-Практического Центра Превентивной Медицины (сегодня – Государственный Центр Общественного Здоровья, ГЦОЗ) и Государственного Медицинского и Фармацевтического Университета «Н. Тестемитану», приводится как одной из форм продвижения здоровья. На основании приказа министерства здравоохранения, с 2011 года Информационный бюллетень «Cronica Mediciniei Preventive» стал издаваться в качестве журнала Службы государственного надзора за общественным здоровьем «Cronica Sănătății Publice», который в электронной версии размещается и на сайте ГЦОЗ (<http://cnspl.md/cronica-sanatatii-publice/>). В 37 изданных номеров журнала опубликованы различные статьи по предупреждению инфекционных и не передающихся заболеваний, о вреде табакокурения и потребления алкоголя, о здоровом питании, малоподвижном образе жизни, ожирении и др.

В настоящее время журналу требуется поддержка со стороны руководителей публичных медико-санитарных учреждений.

Ключевые слова: журнал, инструмент продвижения знаний, здоровье, предотвращение болезней

Promovarea și protejarea sănătății populației pe tot parcursul vieții constituie unul dintre cele mai importante obiective ale comunității mondiale,